

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 989/2025
18.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Субић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Ђурђевић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2801/24 од 23.10.2024. године, у седници одржаној 18.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2801/24 од 23.10.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2801/24 од 23.10.2024. године

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2801/24 од 23.10.2024. године ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Зрењанину П 125/2024 од 16.07.2024. године којом је обавезана тужена да на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због смрти блиског лица, исплати тужиоцу износ од 1.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 16.07.2024. године до исплате и да му надокнади трошкове парничног поступка у износу од 189.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је због погрешне примене материјалног права благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији тужене у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе и тумачења права у примени члана 180.

Закона о облигационим односима, односно одговорности тужене за потраживану штету по неком другом правном основу, због чега је применом члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је отац ББ која је лишена живота ...2016. године у башти угоститељског објекта „...“ у ..., током манифестације „...“ која се традиционално одржава у том месту. Означеног дана је ВВ из ... ушао у летњу башту наведеног објекта у којој се налазио већи број лица, носећи аутоматску пушку у руци коју је репетирао и са прстом на обарачу пришао шанку, а затим у правцу гостију рафалном палбом испалио 26 хитаца којима је пет особа усмртио, а двадесет једну особу ранио. Правноснажном пресудом Вишег суда у Зрењанину К 85/16 од 01.03.2017. године, окривљени ВВ оглашен је кривим за једно кривично дело тешког убиства и два кривична дела недозвољене производње, држања, ношења и промета оружја и експлозивних материја, и осуђен на казну затвора у трајању од 40 година. Тужиочева ћерка је рођена године и у време штетног догађаја живела је са родитељима, братом и млађом сестром.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да се основ одговорности тужене заснива на члану 180. Закона о облигационим односима. Тужиочева ћерка је лишена живота на јавној манифестацији, а одредбом члана 11. Закона о министарствима у делокругу послова Министарства унутрашњих послова била је заштита живота, личне и имовинске безбедности грађана, одржавање јавног реда и мира, односно обезбеђење зборована и других окупљања грађана, док је чланом 30. став 3. Закона о полицији прописано да се полицијским послом сматра и посао обезбеђивања одређивања јавних скупова, личности, објеката и простора. Истакнути приговор застарелости тужиочевог потраживања тај суд је оценио као неоснован, са позивом на одредбу члана 377. став 1. Закона о облигационим односима, јер је тужиоцу штета проузрокована кривичним делом за које је његов учинилац оглашен кривим и осуђен у кривичном поступку, а за чије кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, док је о висини накнаде нематеријалне штете одлучено применом члана 200. истог Закона.

Другостепени суд је прихватио становиште нижестепеног суда о основу одговорности тужене и оцену истакнутог приговора застарелости потраживања. По схватању тог суда, манифестација је организована у присуству већег броја људи, на отвореном простору и на јавном месту, што води закључку да постоји посебна одговорност државе за штету насталу приликом такве манифестације, јер су надлежни органи тужене били дужни да обезбеде одређени степен безбедности учесника.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови о основу одговорности тужене, одлучивали погрешном применом одредбе члана 180. став 1. Закона о облигационим односима.

Наведеном одредбом уређена је посебна одговорност државе услед терористичких аката, јавних демонстрација или манифестација. Према тој одредби, за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката насиља и терора, као и приликом јавних демонстрација и манифестација, одговара држава чији су органи по важећим прописима били дужни да спрече такву штету. Посебна одговорност тужене по одредби члана 180. став 1. Закона о облигационим односима постоји за штету која је настала као последица аката насиља и терора, односно приликом јавних демонстрација и манифестација које су политички мотивисани и циљано управљени против државног уређења, безбедности државе и њених грађана. Насиље којим је тужила проузрокована штета учињено је током јавне манифестације која није била организована из наведених разлога, а сам акт насиља био је мотивисан личним разлозима извршиоца (освета бившој супрузи и њеном партнеру).

Међутим, нису основани ревизијски наводи да не постоји одговорност тужене ни по ком правном основу, јер су њени органи предузели све радње у циљу превенције нарушавања јавног реда и мира током означене манифестације, тако што су сачинили план обезбеђења са тачним описом ангажовања и позицијама полицијских службеника како би се у целости обезбедили лица и имовина током њеног трајања. Настала штета, по ставу ревидента, није се могла разумно очекивати и не може се довести у вези са обавезом државних органа да обезбеде учеснике манифестације, а тужила није пружила доказе који би указивали на то да су надлежни органи знали или могли знати да прети опасност од кривичног дела које је почињено. Уз ревизију тужена је приложила план рада који је 30.06.2016. године сачинила Полицијска управа у Зрењанину – Полицијска испостава у ... поводом обезбеђења јавног скупа – манифестације „...“, која се у том месту одржавала три дана (од 01.07. до 03.07) и извештај у вези одржане манифестације од 04.07.2016. године. Ове наводе и доказе тужена није износила, односно предлагала до закључење главне расправе, већ то чини у ревизији са намером да искључи њену одговорност за потраживану нематеријалну штету и по основу незаконитог или неправилног рада њених органа.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Према члану 5. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник Републике Србије“, бр. 79/05.. 30/18), за штету коју својим незаконитим или неправилним радом органи државне управе проузрокују физичким и правним лицима одговара Република Србија.

Одредбом члана 11. Закона о министарствима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 44/14... 96/15), важећег у време штетног догађаја, прописано је да Министарство унутрашњих послова обавља послове државне управе који се односе на заштиту живота, личне и имовинске безбедности грађана; одржавања јавног реда и мира; обезбеђења зборована и других окупљања грађана. Према члану 30. став 2. Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“, бр. 6/16), полицијски послови обављају се и у циљу остваривања безбедносне заштите живота, права и слобода грађана, заштите имовине, као и подршке владавини права. Ставом 3. тог члана, предвиђено је да су полицијски послови у смислу тог Закона и послови обезбеђења одређених јавних скупова, личности, објеката и простора (тачка 8).

Законом о јавном окупљању („Службени гласник Републике Србије“, бр. 6/16), поред осталог, прописано је: да се окупљањем у смислу тог Закона сматра окупљање више од 20 лица ради изражавања, остваривања и промовисања државних, политичких, социјалних и националних уверења и циљева, других слобода и права у демократском друштву (члан 3. став 1); да се окупљањем у смислу тог Закона сматрају и други облици окупљања којима је сврха остваривање верских, културних, хуманитарних, спортских, забавних и других интереса (члан 3. став 2); да послове заштите безбедности људи и имовине, безбедности Републике Србије, заштите јавног здравља, морала, заштите права и друге послове који се односе на одржавање окупљања, обављају Министарство унутрашњих послова и други надлежни органи (члан 9. став 1).

По становишту ревизијског суда, неправилним радом органа сматра се свако чињење или нечињење које је противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности, а које штети праву или интересу неког трећег лица, односно неправилни рад постоји када орган своју делатност не обавља на начин како се то од њега у датој ситуацији и околностима очекивало. У донетом плану рада, као део оперативно-превентивних мера, предвиђена је појачана активност свих полицијских службеника, нарочито у обављању патролне, оперативне и других облика делатности, и у том смислу обезбеђење сталног присуства полицијских службеника током одржавања манифестације, на простору где ће се задржавати грађани, са задатком снага за одржавање јавног реда да свако у својој зони одговорности прати кретање и понашање грађана, врши проверу и утврђење идентитета и доводи лица која су нарушила јавни ред или код себе поседују предмете погодне за нарушавање јавног реда и изазивање нереда. У оквиру мера физичког обезбеђења предвиђено је и да ће на локацији кафе бара „...“ и простора око њега деловати укупно пет полицијских службеника.

У том контексту, по схватању ревизијског суда, у овом случају постоји одговорност тужене у смислу цитираних одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима и члана 5. став 1. Закона о државној управи у вези са одредбом члана 11. Закона о министарствима, члана 30. став 2. и 3. Закона о полицији и чланова 3. и 9. став 1. Закона о јавном окупљању. Органи тужене су сачинили план рада полицијске службе током одржавања јавне манифестације у ..., али тај план нису у потпуности и правилно спровели, што је омогућило ВВ да у тај простор приступи непримећен, носећи аутоматску пушку у руци и да је употреби на простору где се окупио већи број лица, те тако тужиоцу нанесе нематеријалну штету коју потражује поднетом тужбом, у смислу члана 201. став 1. Закона о облигационим односима.

Нису основани ни наводи ревидента о погрешној примени одредбе члана 377. став 1. Закона о облигационим односима. Према тој одредби, кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење предвиђен је дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења. Овај рок застарелости примењује се према сваком одговорном лицу, а не само према штетнику, ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за извршено кривично дело.

О висини накнаде нематеријалне штете, одлучено је правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић